

Bilaga till Bostadsförsörjningsprogram 2024

Götene kommun

INNEHÅLL

Inledning	3
Befolkning	4
Bostäder	6
Behovsbaserad bostadsbrist	8

Inledning

Bostadsförsörjningsprogrammet är ett politiskt antaget program som visar hur kommunen ska försörjas med bostäder. Hur vi som vill bo i Götene kommun ska kunna ha tillgång till en lämplig bostad nu och i framtiden.

Programmet består av fem delar och till programmet finns även denna bilaga där mer statistik kring olika områden presenteras.

Befolkning

BEFOLKNINGSUNDERLAG

Invånarantalet i Götene kommun var 2023-12-31 13 218 personer. De senaste 10 åren har befolkningsmängden varit relativt stabil kring 13 200. De senaste 25 åren mellan 13 000 och 13 300. Trenden sedan 2017 har varit svagt minskande befolkning men 2021 och 2022 skedde mindre ökning. Jämfört med andra kommuner i Skaraborg samt Sveriges procentuella befolkningsutveckling placeras Götene kommuns utveckling kring medelvärdet senaste åren.

I Götene kommun finns tätorterna Götene, Hällekis, Källby och Lundsbrunn. Här finns både arbetstillfällen och service samt förutsättningar för att orterna även i framtiden ska vara intressanta för ett fortsatt och ökat boende. Götene är den största tätorten där lite mer än en tredje del av invånarna bor. Källby är den ort som haft den mest positiva utveckling de senaste åren, men även Götene har en ökning i invånarantalet.

Tillsammans bor cirka 63 procent av invånarna i någon av de fyra tätorterna. Övriga invånare bor på landsbygden (cirka 33 procent) eller i någon av kommunens mindre orter (cirka 4 procent).

År	Invånarantal
2023	13 218
2022	13 275
2021	13 263
2020	13 194
2019	13 207
2018	13 232
2017	13 343
2016	13 275

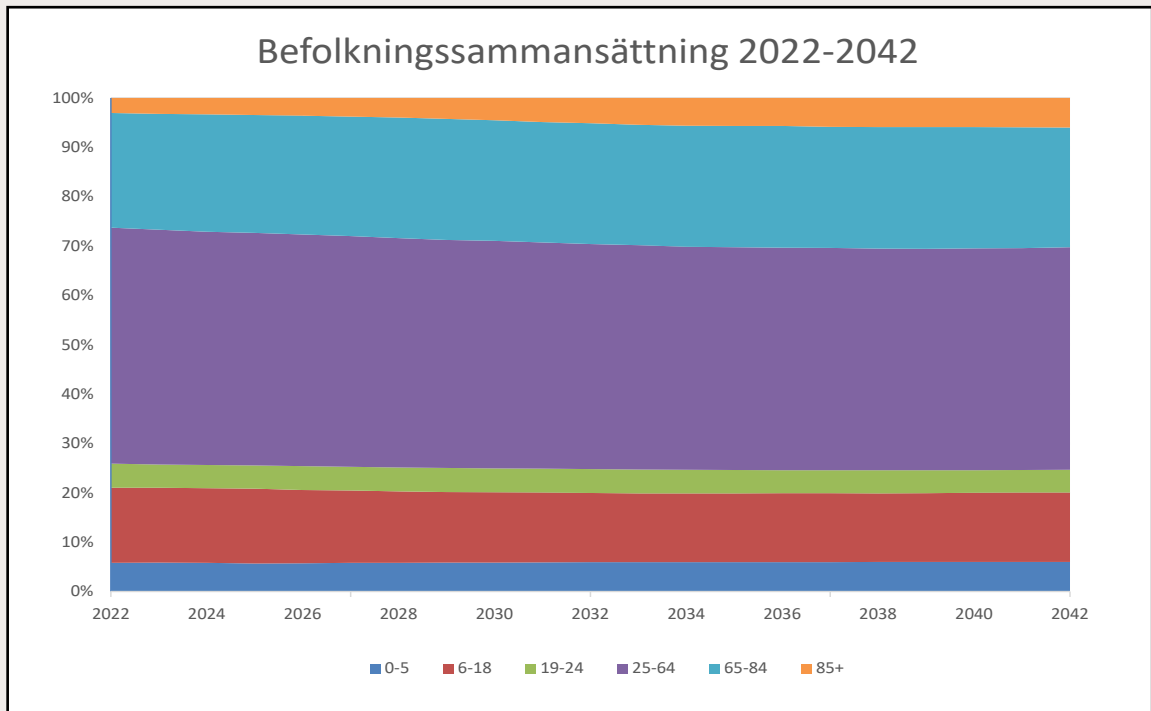
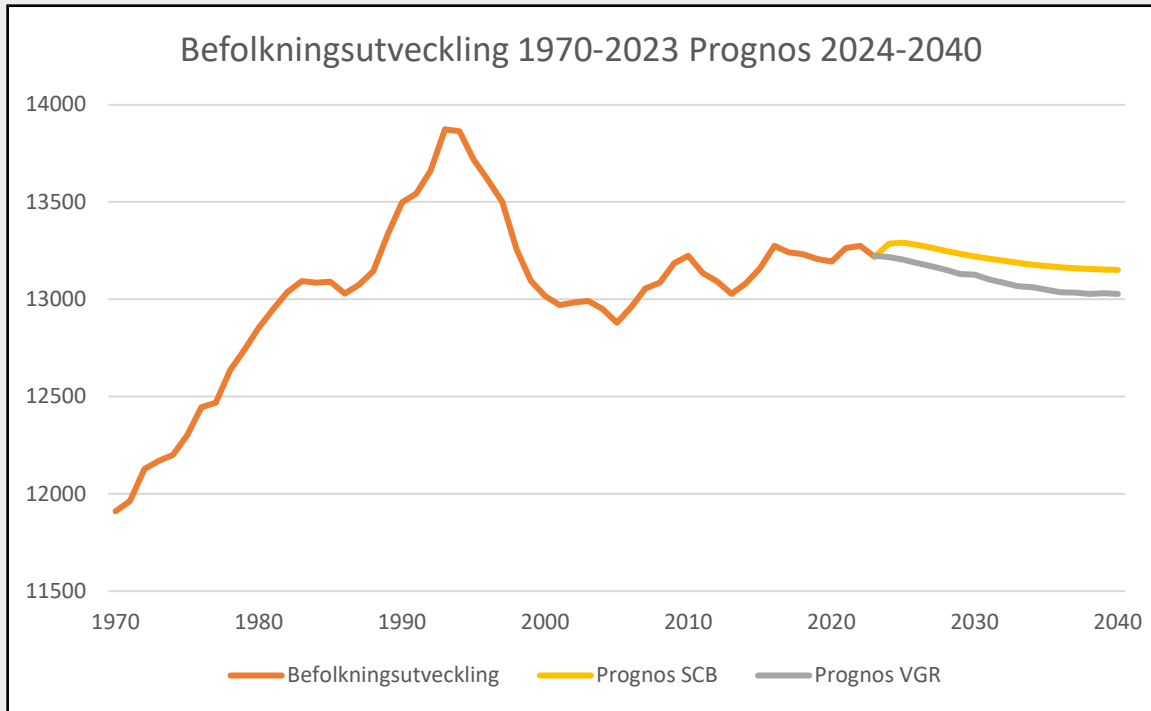
Tabell 1. Invånarantal 2016-2023

BEFOLKNINGSPROGNOSER

Prognoser över kommunens befolkningen görs av flera aktörer. Här presenteras den prognos som statistiska centralbyrån (SCB) tar fram för kommunen varje år och den prognos som Västra Götalandsregionen (VGR) fått framtagen. Prognoserna fram till år 2040 spår bägge en minskad befolkning med cirka 120 respektive 300 personer. Anledningen till minskningen är ett negativt födelseöverskott. Det beräknas ske en inflyttning till kommunen som väger upp det negativa födelseöverskottet något. Inflyttningen är dock inte tillräckligt stor för att befolkningen ska öka.

Något som bägge prognoserna också är samstämmiga om är att andelen invånare över 64 år ökar medan andelen mellan 25-64 år minskar. Detta innebär att antalet personer som ska försörjas av de i arbetsför ålder ökar. Idag är andelen som är 65 år eller äldre cirka 26,2 procent. 2030 beräknas den vara cirka 29 procent och 2040 cirka 30,5 procent. En anledning till att andelen över 64 år ökar är för att andelen som är över 84 år ökar. Det beräknas att fler når en högre ålder.

En motsvarande minskning finns i andelen som är mellan 25-64 år. 2022 är andelen 47,8 procent, 2030 cirka 46,1 procent och 2040 cirka 44,9 procent. Andelen yngre än 25 år minskar också, även om de allra yngsta (upp till 5 år) beräknas öka något.

Bostäder

HUSHÅLLSSAMMANSÄTTNING

2021 fanns det totalt 6 097 hushåll i kommunen. I genomsnitt bestod ett hushåll av 2,18 personer.

I kommunen finns en lägre andel ensamhushåll än i riket och även färre än i jämförbara kommuner (Pendlingskommun nära mindre tätort, SKRs kommungruppsindelning). Samtidigt finns en högre andel sammanboende utan barn.

Andelen ensamhushåll i kommunen har ökat från 32,3 procent 2011 till 35,9 procent 2021. Andelen Sammanboende med barn 0-24 år har på samma sätt minskat från 25,3 procent till 20,6 procent. Övriga hushåll utan barn ökar något medan andra hushållstyper har små förändringar år från år. Förändringen inom kommunen är större än vad den är på riksnivå och även större än snittet i kommungruppen.

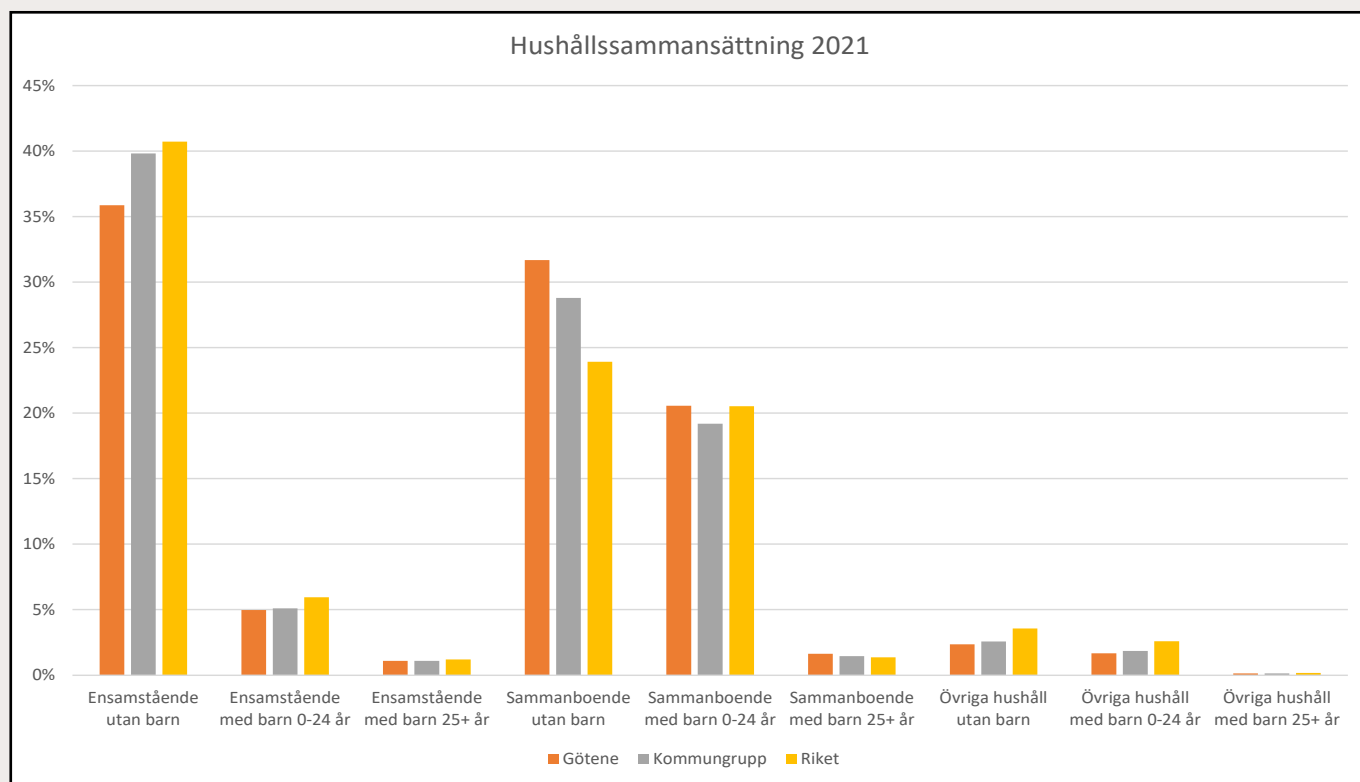
BOSTADSBESTÅND

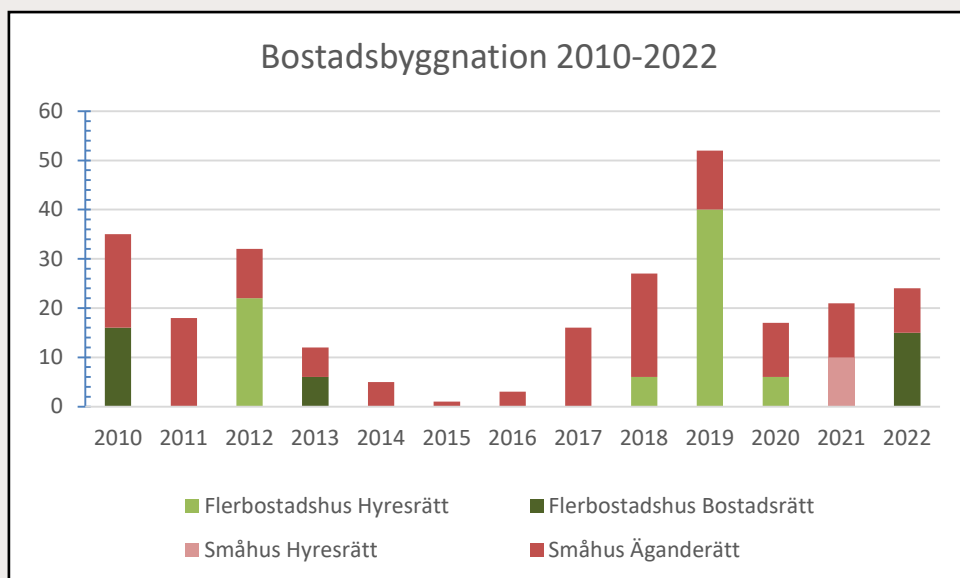
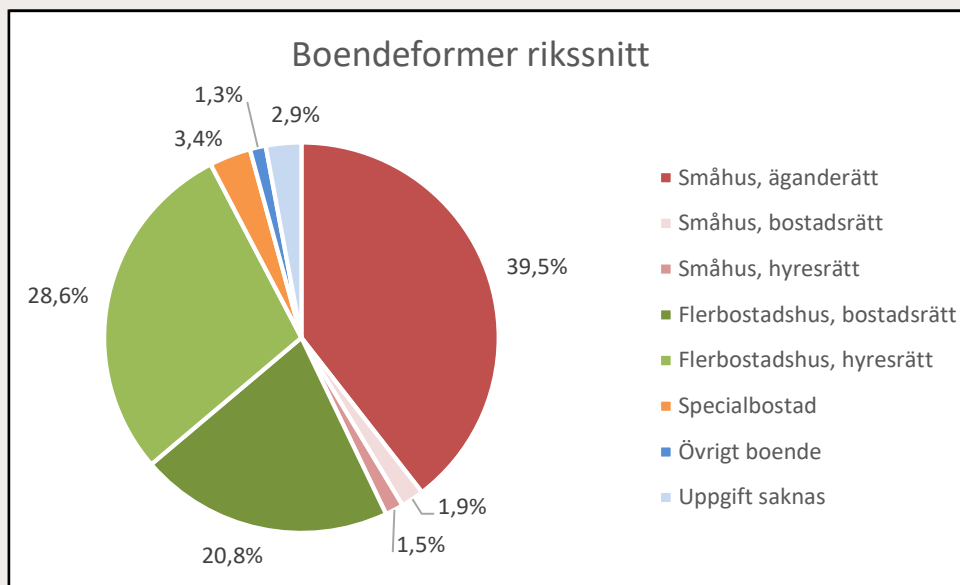
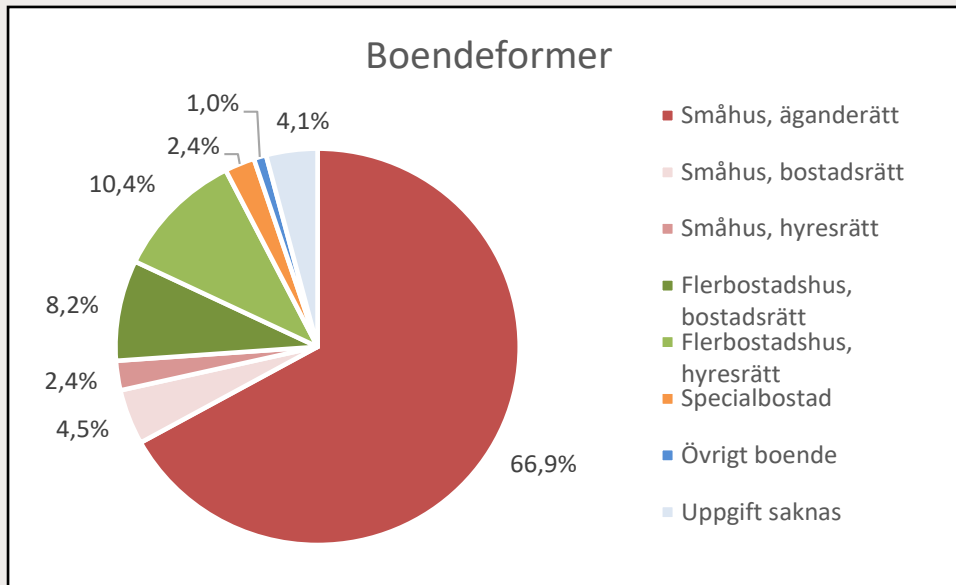
Den bostadsform som är vanligast inom kommunen är småhus med äganderätt. Två tredjedelar av alla hushållen bor i egen villa. Cirka 19 procent bor i flerbostadshus, antingen i hyresrätt eller bostadsrätt.

Fördelningen mellan småhus och flerbostadshus är lik den i kommuner inom samma kommungrupp. Den skiljer sig en del från rikssnittet, där flerbostadshus är den klart vanligaste boendeformen.

Tidigare bostadsbyggande

SCB har statistik över bostadsbyggnation under tidigare år. Datan är vad kommunerna själva rapporterar in i samband med hantering av bygglovsärenden. Som figuren längst ner på nästa sida visar varierar bostadsbyggnationen i kommunen över åren. 2019 färdigställdes strax över 50 bostäder medan det 2015 enbart färdigställdes 1 bostad. Genomsnittet de senaste 10 åren är 17,8 bostäder färdigställda bostäder per år.

Behovsbaserad bostadsbrist

Boverket har tagit fram en modell för att mäta bostadsbrist utifrån ett behovsperspektiv. Bostadsbristen mäts i antal och andel hushåll som saknar en rimlig bostad. De öppna data som Boverket tillhandahåller ska användas som underlag i kommunens bostadsförsörjningsprogram.

RIMLIG BOSTAD

För att en bostad ska vara rimlig för ett hushåll har följande kriterier satts upp:

- en rimlig materiell boendestandard
- en boendeyta som medger matlagning, hygien, sömn, umgänge, lek och förvaring
- en rimlig boendekostnad i förhållande till den disponibla inkomsten
- ett rimligt geografiskt läge i förhållande till arbetsplatser, skola och service
- att bostaden disponeras under en rimligt lång tidsperiod
- att det tar rimlig tid att hitta en ny bostad

6 mått och 2 kombinationsmått presenteras, där kombinationsmått lyfts fram lite extra. Data mellan 2012 och 2020 finns tillgänglig idag. De 8 måtten är:

Ansträngd boendeekonomi

Hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och riksnormen.

Ansträngd boendeekonomi (KALP)

Hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en kvar att leva på (KALP) kalkyl baserade på ett genomsnitt av bankernas kalkyler.

Trångboddhet

Hushållet är trångbott om det inte har sovrum utöver vardagsrum och kök eller kokvrå. Två barn kan dela sovrum, men med beaktande av stigande ålder och personlig integritet behöver barn över 11 år eget rum. Vuxna som inte är sambor delar inte sovrum. Ensamstående utan barn anses inte som trångbodda. För de hushåll där antalet rum saknas, främst småhus, används boendeyta per person. Har hushållet mindre än 20 kvm per person räknas hushållet som trångbott.

Trångboddhet och ansträngd boendeekonomi

Hushållet har en inkomst som räcker till för en baskonsumtion enligt mått 1. Ansträngd boendeekonomi och dessutom är trångbott enligt mått 3. Trångboddhet.

Trångboddhet och ansträngd boendeekonomi (KALP)

Hushållet har en inkomst som räcker till för en baskonsumtion enligt mått 2. Ansträngd boendeekonomi och dessutom är trångbott enligt mått 3. Trångboddhet.

Flyttar ofta

Hushåll där någon av individerna har flyttat minst en gång årligen de senaste tre åren.

Hemmaboende vuxna barn

Hushållet har hemmaboende barn som är äldre än 24 år.

Återkommande problem

Hushållet uppfyller något av ovanstående mått två år i rad

Trångboddhet i kombination med en ansträngd boendeekonomi lyfts fram särskilt som ett mått att beskriva bostadsbrist med. Det beskriver hushåll med en orimlig boendesituation och med små ekonomiska möjligheter att hitta en bättre lösning. De olika måtten tillsammans med kunskap om den lokala bostadsmarknaden kan ge en fingervisning om vilka de bakomliggande faktorerna är och på så sätt hjälpa till att hitta vilka åtgärder som behövs för att kunna komma åt problemen.

En begränsande faktor för modellen är den data som är tillgänglig. Det är därför svårt att mäta behovet av särskilt boende för äldre och personer med funktionsnedsättning. Inte heller uppgifter om hemlöshet kan hämtas ur tillgänglig registerdata.

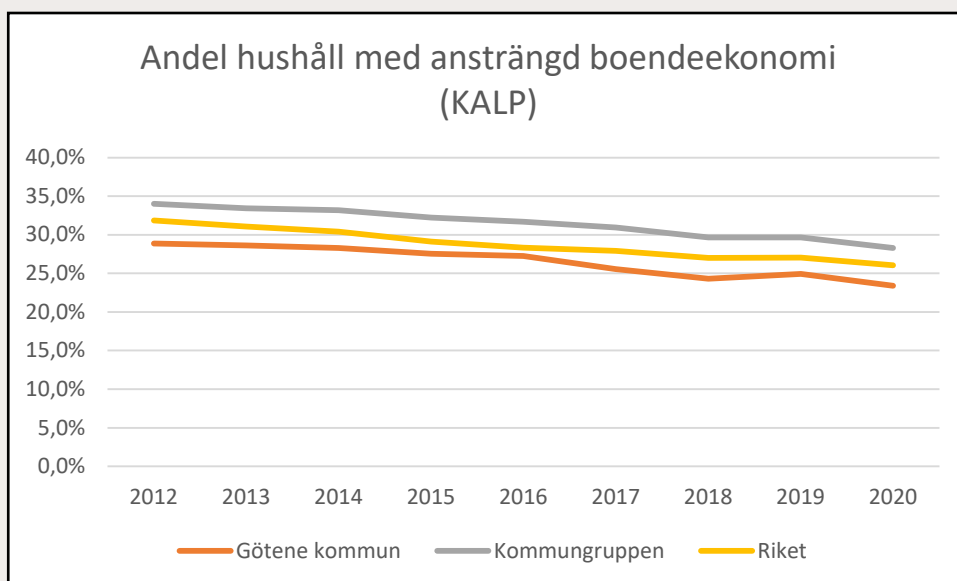
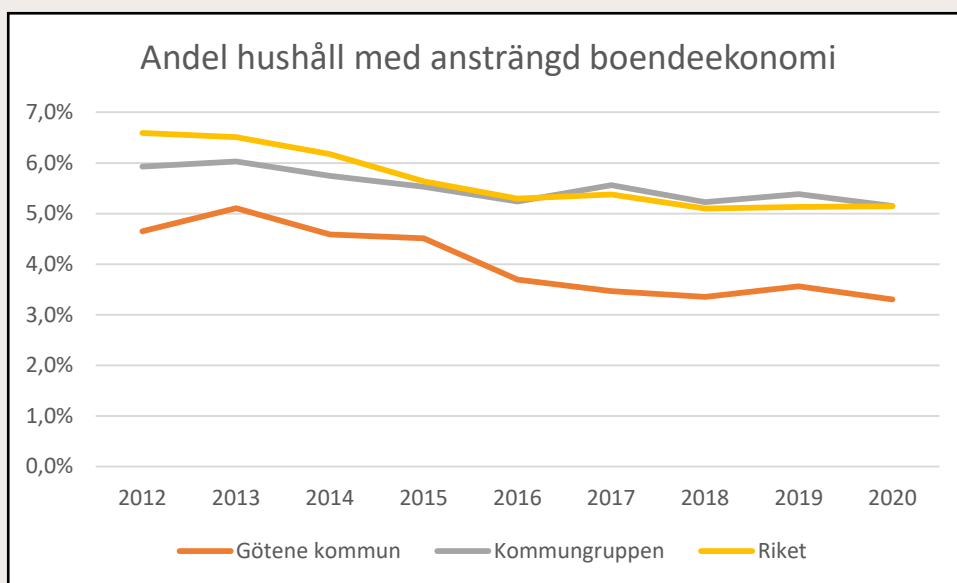
ANSTRÄNGD BOENDEEKONOMI

Måtten beskriver hushållens möjlighet att betala för boende och konsumtion. Det första måttet utgår från en relativt låg nivå på konsumtion medan det andra baserar sig på de kvar-att-leva-på-kalkyler som bankerna använder.

En låg betalningsförmåga kan ge svårigheter att skaffa en bostad, särskilt om det också finns betalningsanmärkningar. Även om det finns en tillräcklig inkomst och kanske till och med ett sparkapital kan det vara svårt att få hyra en bostad eller bli beviljad ett lån. Hyresvärdar har olika krav på betalningsförmåga och banker kan

inte bevilja lån till någon som inte bedöms ha en betalningsförmåga genom löpande inkomster. Amorteringskravet som finns gör också att boendeekonomin kan bli extra ansträngd.

Andelen hushåll med ansträngd boendeekonomi oberoende av hur det beräknas har en minskande trend. Götene kommun har en längre andel hushåll än kommungruppen och riksnittet som har en ansträngd boendeekonomi. I kommunen är sysselsättningsgraden hög vilket bedöms vara en bidragande faktor. Hushållssammansättningen inom kommunen kan också vara en bidragande faktor. Det är lägre andelar Ensamhushåll än genomsnittet och en större andel Sammanboende utan barn.

TRÅNGBODDHET

Andelen trångbodda hushåll i kommunen är jämförelsevis liten. Götene kommun har en lägre andel än kommungruppen och en mycket lägre andel än riket. I kommunen finns en stor andel småhus och en mindre andel lägenheter. Det är en anledning till att trångboddhet inte är ett utbrett problem.

Andelen trångbodda hushåll har ökat under perioden. Till 2020 kan trenden ha vänt, men det krävs några år till för att kunna avgöra om så är fallet eller om det enbart är ett något avvikande år.

Hushåll kan välja att bo trångt enligt måttet, men det tar inte måttet hänsyn till utan anger enbart hur många och hur stor andel av hushållen som ryms inom definitionen.

TRÅNGBODDHET OCH ANSTRÄNGD BOENDEEKONOMI

Genom att kombinera mått 1 och 2 med mått 3 kan delvis de hushåll som är trångbodda och små medel att förändra sin situation. Måttet visar med större träffsäkerhet de som har en begränsad valfrihet och begränsade möjligheter att ändra sin boendesituation på egen hand.

FLYTTAR OFTA

Under vissa perioder av livet sker snabba förändringar i hushållssammansättning som kräver att boendet behöver anpassas. Där möjligheten finns för anpassning leder det till en högre flyttfrekvens. Samtidigt kan en hög frekvens bero på en osäker boendesituation som ger fler tillfälliga lösningar. En låg andel kan tyda på att det finns få tillgängliga alternativ.

I Götene kommun är andelen hushåll som flyttar där minst en person i hushåll flyttat senaste tre åren varit relativt låg. Både snittet i kommungruppen och i riket är högre.

HEMMABOENDE VUXNA BARN

Det finns en norm i samhället att vuxna barn ska söka sig till eget boende och själva finnas på bostadsmarknaden. I måttet räknas vuxna som är 25 år eller äldre och bor med minst en av sina föräldrar. Precis som andra boendeförhållanden kan även detta vara självvalt, men det kan också bero på svårigheter att komma in på bostadsmarknaden.

I Götene kommun är det en något högre andel hemmaboende vuxna barn än i kommungruppen. Det skedde en ökning kring 2014-2015 då kommunen till och med gick över rikssnittet. Sedan 2016 har andelen minskat igen och låg 2020 på 3,4 procent, strax över kommungruppens snitt.

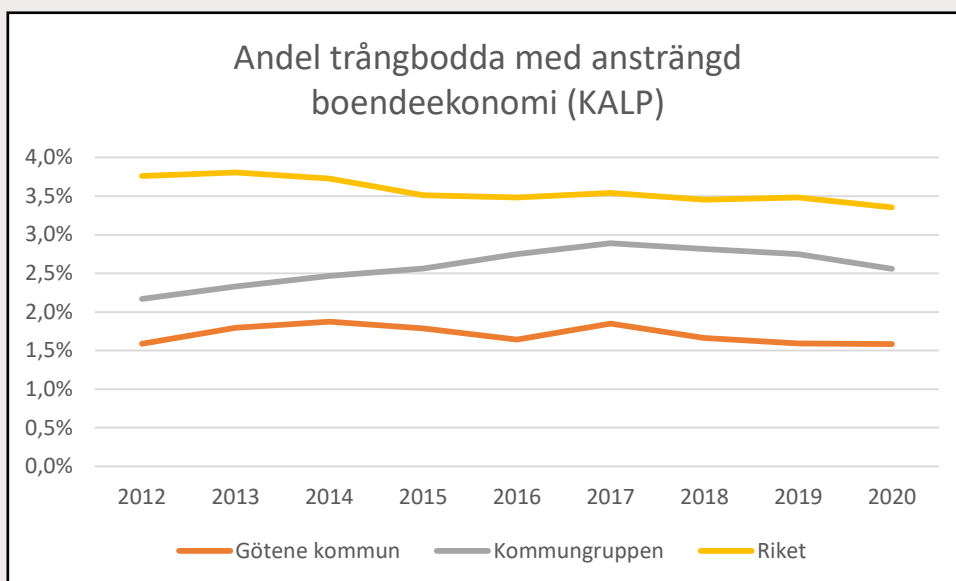
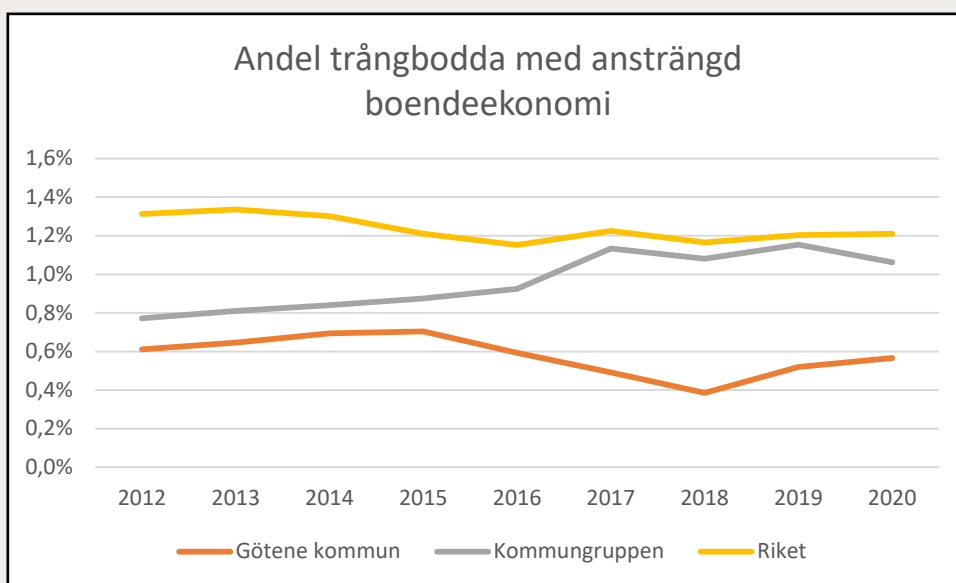
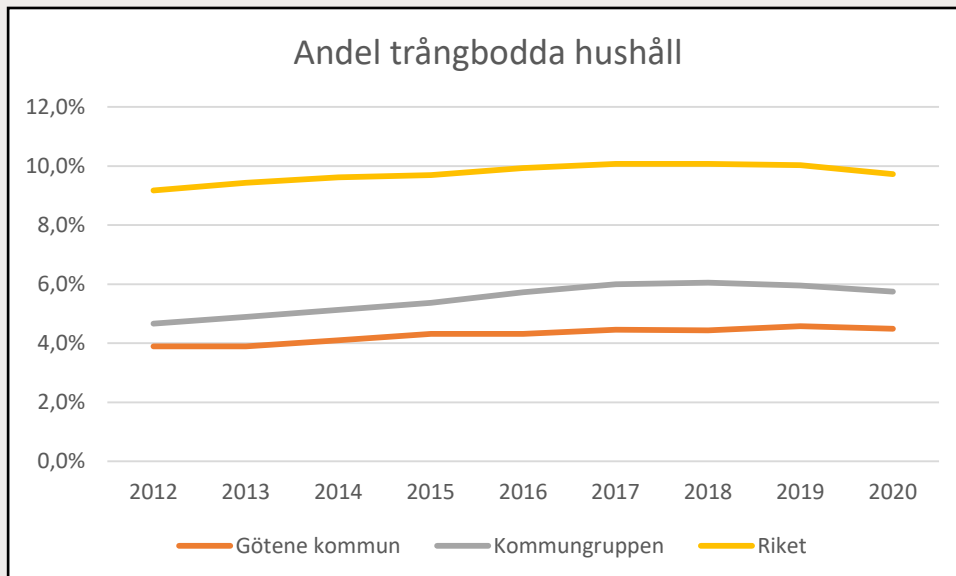
I kommunen finns en mindre andel lägenheter. Ofta är lägenhet första egna boendet varför detta kan vara en anledning till att en högre andel vuxna barn har bott kvar hemma. I kommunen finns inte högskola eller universitet vilket annars är ett exempel som kan leda till att fler väljer att bo kvar hos föräldrar.

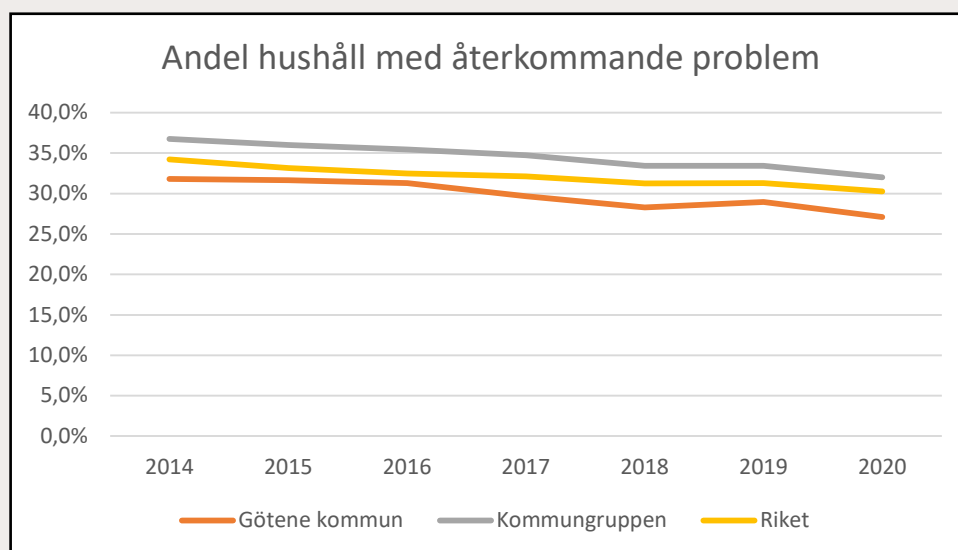
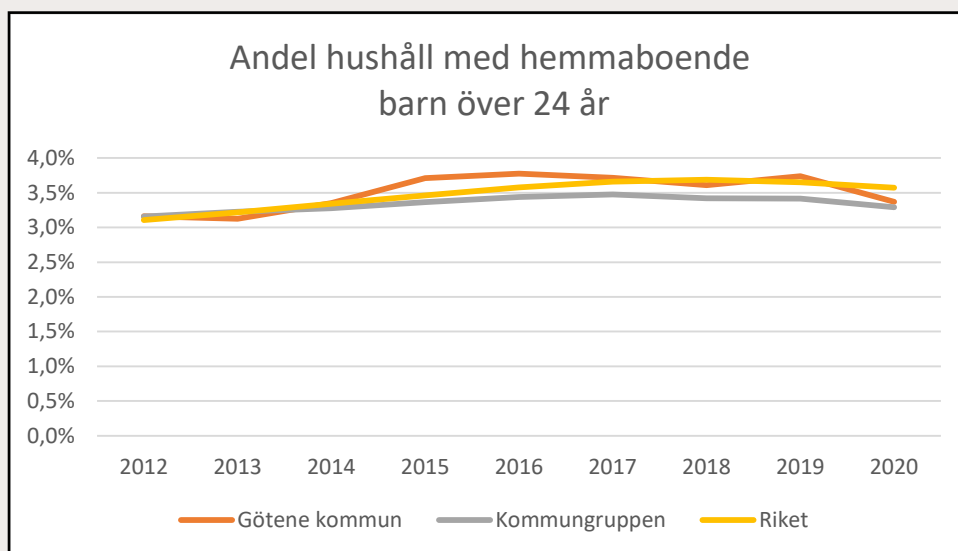
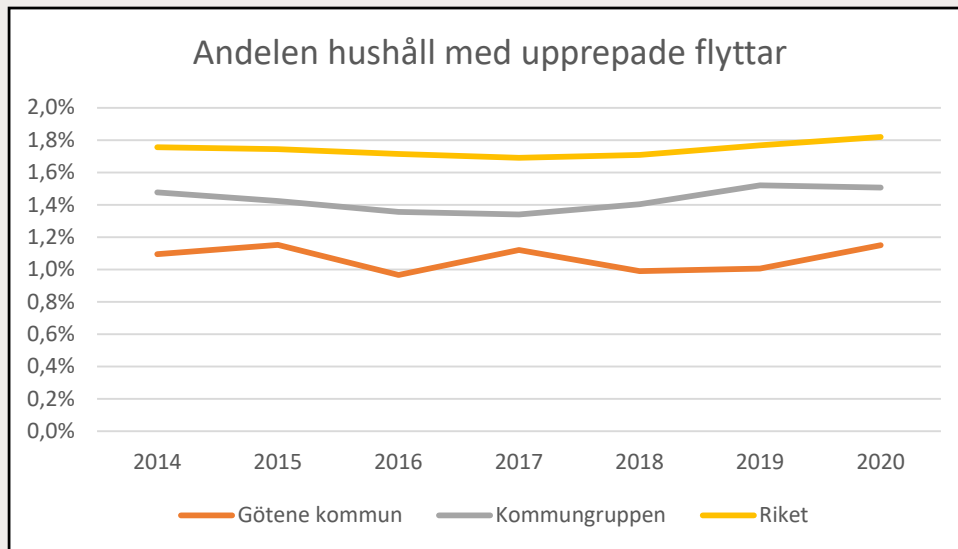
I kommunen finns en andel hushåll boende utanför tätorterna. Med boende på landet kan möjligheten till "egen lägenhet" i komplementbyggnad eller liknande finnas och därför leda till ett val att bo kvar hemma hos föräldrarna.

ÅTERKOMMANDE PROBLEM

Måttet ska ge en bild över hur stor andel hushåll som över en längre tid har en boendesituation som inte är rimlig. Hur stor andel hushåll som har långvariga problem att hitta ett boende som uppfyller hushållets behov.

Då Götene kommun i de flesta mått har en lägre andel hushåll än snittet i kommungruppen och riket är det samma förhållande i detta mått. Andelen har stadigt minskat under dataperioden, 2014-2020. Anledningen till minskningen bedöms vara att de ekonomiska förutsättningarna har blivit bättre och färre hushåll uppfyller mått 2.

Götene kommun